[2023] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 293 : 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ1030

ਵਿਜੇ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 4910)

29 ਨਵੰਬਰ, 2023

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ*, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾਃ

ਕੀ ਧਾਰਾ 35, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਾਵਾਨਗੀ ਦੀ ਪੱਟੀ ਡੀਟੀਡੀ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. 04.02.1988 ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਧਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਪੁਲਵਰਤੀ ਵੈਂਕਟ ਸੁਭਾ ਰਾਓ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ?

ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899-ਧਾਰਾ 35-ਲਾਗੂ-ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 23-"ਕਨਵੈਨਸ"-ਸਟੈਂਪ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1989 - ਸਟੈਂਪ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1990-ਆਰਟੀਕਲ 23 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ-ਸਾਲ 1989 ਜਾਂ 1990 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਚਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ

ਆਉਂਦਾ ਹੈ।() – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਆਖਿਆ ਐਮ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 1990 ਦਾ ਐਕਟ 22, ਜੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ 04.02.1988 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇ ਉਹ ਹੈਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਕਾਰਨ ਸੋਧ ਸਿਰਫ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ 1990, ਉਹ ਹੈ., ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ -ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ -ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਣਕਿਆਸੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਤ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਈ-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।–ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯੂ/ਐਸ 35 ਅਧੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਨ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ - ਜੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 35 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 04.02.1988 ਸੀ, ਸਾਧਨ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ

ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਸੀ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਕਤ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ-ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ ਤੱਥਾਂ' ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ, ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44-ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 63-ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872-ਧਾਰਾ 61,63,65 (ਏ)-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ. [ਪਾਰਸ 25,26,36,40,44]

ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899-ਧਾਰਾ 35-ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872-ਧਾਰਾ 61,63,65-ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਰਜਿਤ-ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ-ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਦੂਜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੂਜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਇੱਕ

ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ' ਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ-ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ-ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ-ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ' ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸੀ ਜੋ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਸੀ ਭਾਵ. 04.02.198 -ਇਹ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਅੰਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਵੀ ਸਹੀ ਹੋਵੇ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 36,40]

ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899-ਧਾਰਾ 35,2 (6)

ਆਯੋਜਿਤਃ ਧਾਰਾ 35 ਉਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ -'ਚਾਰਜਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂ/ਐਸ 2 (6) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਯੋਗ -ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਿਤੀ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ-ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ। [ਪੈਰਾ 9,11]

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸੋਧ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਟੈਂਪ/ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ-ਡੀਡਜ਼ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 41]

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872-ਧਾਰਾ 61,63,65-ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਤ ਅਸੂਲ, ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ.[ਪੈਰਾ 33]

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ-ਚਰਚਾ-ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872-ਧਾਰਾ 61,63,65. [ਪੈਰਾ 31]

ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਵਾਟਿਕਾ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ [2014] 12 ਐੱਸਸੀਆਰ 1037: (2015) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 1; ਸੀਮਿੰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ। ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੁਰੀਆ (2004) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 270-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਪੁਲਾਵਰਥੀ ਵੈਂਕਟ ਸੁਭਾ ਰਾਓ [1971] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 590: (1971) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 545-ਵਿਲੱਖਣ।

ਵਰਚੁਅਲ ਸਾਫਟ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ, [2007] 2 ਐਸਸੀਆਰ 289: (2007) 9 ਐਸਸੀਸੀ 665; ਗੋਵਿੰਦ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਆਈਟੀਓ (1976) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 44: (1976) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 906; ਨੀਰਜ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) (2023) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 731; ਯਸ਼ੋਦਾ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸ਼ੋਭਾ ਰਾਣੀ [2007] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 367: (2007) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 730; ਐਮ. ਚੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਥੰਗਾਮੁਥੂ [2010] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 38: (2010) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 712; ਸੁਰੇਂਦਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਅਲੀ ਮਤਵਾਲੀ ਮਿਰਜ਼ਾ 1935 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਪੀ. ਸੀ. 56; ਐਚ. ਸਿੱਦੀਕੀ ਬਨਾਮ ਏ. ਰਾਮਲਿੰਗਮ [2011] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 587: (2011) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 240-ਤੇ ਨਿਰਭਰ.

ਸੂਰਜ ਲੈਂਪ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2011) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 848: (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 656; ਜੀ.ਟੀ. ਗਿਰੀਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਾਈ. ਸੁੱਬਾ ਰਾਜੂ

(2022) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 991: (2022) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 321; ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਜੇ.ਕੇ. ਜੂਟ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (2017)

1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 599; ਮੁਨੀਸ਼ਾਮੱਪਾ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਰਾਮ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2011 ਦਾ 10327; ਹਰੀਓਮ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਮਾਲਵੀਆ (2007) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 772: (2007) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 514-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ.

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2023 ਦਾ 4910.

ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 30.11.2009 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇਐਮ.ਪੀ. 2004 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ. 741 ਵਿੱਚ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਸੀਟ

ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਾ. ਐਡ., ਗੌਤਮ ਅਵਸਥੀ, ਉਤਕਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਲਵਕੇਸ਼ ਭੰਭਾਨੀ, ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ ਠਾਕੁਰ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅਕਸ਼ੈ ਅਮ੍ਰਿਤਾਂਸ਼ੂ, ਪ੍ਰਣਯ ਰੰਜਨ, ਅਰਕਜ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਕਪੂਰ, ਪ੍ਰਤਯੁਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੰਨੀ ਚੌਧਰੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਰਚਨਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਸੰਜੈ ਕਰੋਲ ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨਃ

1.1 ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 04.02.1988 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

1.2 ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਸਾਧਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?

1.3 ਕੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਪੁਲਾਵਰਥੀ ਵੈਂਕਟ ਸੁਭਾ ਰਾਓ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਵਾਸਤਵਿਕ ਮੈਟਰਿਕਸ

2. ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ 04.02.1998 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

[1]3. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 17.07.2001 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ 16.12.2003 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਟੈਂਪ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

---

[1]ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(1971) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 545 (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੇ ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। (ਸੁਪਰਾ).

4. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 30.11.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ. ਨੰ. 741/2004, ਨੇ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ.

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ (1989 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

7. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.2/ਬਦਲਾਇਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਸਟੈਂਪਡ ਜਾਂ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਮੁੱਦਾ 1

8. ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈਃ

"ਸੈਕਸ਼ਨ 35-ਸਬੂਤ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਃ-ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀਃ ਬਸ਼ਰਤੇ -

(ਓ) ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਲਿਖਤ (ਓ) ਉਸ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ, ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦਾ, ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਸਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦਸ ਗੁਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਦਾ;

× × × × "

9. ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ' ਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (11) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸਹੀ ਸਟੈਂਪ ਦਾ ਅਰਥ

ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਟੈਂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਟੈਂਪ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਦੋਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

11. ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਚਾਰਜਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਧਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਯੋਗ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਿਤੀ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਮਿਤੀ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ।

12. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਹੈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਟੈਂਪ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਜਾਂ ਫੀਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ, ਪਰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਕਾਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਲੇਵੀ ਦੀ "ਦਰ" ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 63 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

13. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸਾਧਨ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 91 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨਾਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 63 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ।

14. ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਸਾਧਨ, ਅਪਵਾਦ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਈ-ਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।3 ਇਹ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਧਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੰਤਰ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

15. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਆਵਾਜਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

"ਆਵਾਜਾਈ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (10) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"(10) 'ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ'।—'ਆਵਾਜਾਈ' ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ, ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ I ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (1988) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 23 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਃ

"23. ਕਨਵੈਨੈਂਸ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ ਨੰਬਰ 62 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈਃ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਜੋ ਕਿ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ -

ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 50 ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ

ਦਾ ਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 10,000 ਅਜਿਹੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ

ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ 10,000 ਅਜਿਹੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ.

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ

ਪੰਜਾਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗੁਣਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੁਪਏ

ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅੱਧੇ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੂੰ

ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

16. ਆਰਟੀਕਲ 23 ਨੂੰ ਐਮ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. 19894 ਦਾ 19 ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀਃ

"ਆਰਟੀਕਲ 23. ਸੰਪੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੀ ਰਕਮ	ਅਜਿਹੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕੁੱਲ
ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨੰਬਰ 62 ਦੇ ਰੁਪਏ ਦੇ	ਪੰਜਾਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗੁਣਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ
ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ	ਅੱਧੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰੁਪਏ ਨੂੰ
ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ	ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ	ਰੁਪਏ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ
	ਹੈ।

[2]ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਅਤੇ ਬੇਰਾਰ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1939

ਛੋਟਾਂ

× × × "

17. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵੇਖੋ ਐਮ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰ. 1990 ਦਾ 22,

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ-ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਈ ਜਾਏਗੀਃ

xxx "

18. ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਉਪ-ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਲ 1989 ਜਾਂ 1990 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ, ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।().

ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਨ ਸੋਧ ਸਿਰਫ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ 1990, ਉਹ ਹੈ., ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ. ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਲੈਂਪ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ। ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆਃ

"18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਸਿਰਫ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ). ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ (ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੋਹਰ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ) ਕਿਸੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

19. ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ) ਜੋ ਕਿ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ (ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਡੀਡ) ਨਹੀਂ ਹੈ, ਟੀ.ਪੀ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 54 ਅਤੇ 55 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਤਬਦੀਲ ਕਰੇਗਾ (ਟੀ.ਪੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 53-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)। ਐਕਟ) ਟੀ.ਪੀ.ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ, ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟੀ.ਪੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਐਕਟ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

19. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜੀ.ਟੀ. ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਿਰੀਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਾਈ. ਸੁੱਬਾ ਰਾਜੂ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਘਣਸ਼ਿਆਮ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਜੇ.ਕੇ. ਜੂਟ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ

---

[3] ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1989
ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1990
(2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 656

ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮੁਨੀਸ਼ਮਾੱਪਾ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਰਾਮ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

20. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੋਧਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਹੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਵਾਜਾਈ ਉੱਤੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

21. ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਐਮ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਜੋੜ੍ਹੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। 1990 ਦਾ ਐਕਟ 22 ਤਾਂ ਜੋ 04.02.1988 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ.

22. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ/ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸੋਧ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸੋਧ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

---

[4] (2022) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 321
(2017) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 599
2011 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 10327
2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 640

23. ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ "ਵਿਆਖਿਆ" ਜਾਂ "ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਰਚੁਅਲ ਸਾਫਟ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ

"ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗੀ, ਪਰ ਸੋਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਸੋਧ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

[5]24. ਗੋਵਿੰਦ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਆਈ. ਟੀ. ਓ. ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈਃ

"11. ਹੁਣ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

---

[5] 11 (2007) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 665

12 (1976) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 906

ਆਮ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੈਲਸਬਰੀ ਨੇ ਵਾਲੀਅਮ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ 36 (ਤੀਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਹੈ

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਨ"

ਅਤੇ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

25. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀ. ਆਈ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਵਾਟਿਕਾ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ 13 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਅਣਕਿਆਸੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਤ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

26. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਆਈ-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ (ਸਮਝੌਤਿਆਂ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

27. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਉੱਤੇ ਉਚਿਤ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 35 ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈਃ

(i) ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ii) ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ।

28. ਜੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 35 ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 04.02.1988 ਸੀ, ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ' ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਆਈਐੱਸਯੂਈ ।। ਅਤੇ ।।।

29. ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅਸਲ ਕਾਪੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਸਨ।

30. ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈਃ

"ਸੈਕਸ਼ਨ 61-ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ-ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਾਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 63-ਦੂਜਾ ਸਬੂਤ- ਦੂਜੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ -

(1) ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ;

(2) ਮਕੈਨੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਆਂ;

(3) ਮੂਲ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ;

(4) ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; (5) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਖਾਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ.

---

[6] (2015) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1

ਸੈਕਸ਼ਨ 65-ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।-

(ਓ) ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ,

ਅਤੇ ਜਦੋਂ, ਧਾਰਾ 66 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;

(ਅ) ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿੱਚ;

(ਏ) ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ;

(ਸ) ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ;

(ਈ) ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਧਾਰਾ 74 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ;

(ਐੱਫ) ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ 91 [ਭਾਰਤ] ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ;

(ਜੀ) ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਆਮ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਮਲਿਆਂ (ਏ) (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਅ) ਲਿਖਤੀ ਦਾਖਲਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

ਜੇ (ਈ) ਜਾਂ (ਐੱਫ) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ (ਜੀ) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਮ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲ ਹੈ।

31. ਸੀਮਿੰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੁਰੀਆ, (5-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਮੂਲ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸਹੀ

---

[7] (2004) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 270

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ" ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

32. ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

33. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

33.1 ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਰਥਾਤ ਮੁਢਲਾ ਸਬੂਤ।

33.2 ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ.

33.3 ਜੇ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਘਟੀਆ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

33.4 ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਧਿਰ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

33.5 ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ.

33.6 ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ.

---

[8] ਨੀਰਜ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ) (5-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) (2023) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 731 ਯਸ਼ੋਦਾ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸ਼ੋਭਾ ਰਾਣੀ;
(2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) (2007) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 730
ਯਸ਼ੋਦਾ (ਸੁਪਰ)
ਯਸ਼ੋਦਾ (ਸੁਪਰ)

33.7 ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਚੰਗੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਕਾਪੀ ਮੂਲ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਹੈ।

33.8 ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੂਲ ਦੇ ਗੈਰ-ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ.

33.9 ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ.ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

34. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 (ਏ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈਃ

ਏ. ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼/ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਬੂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੀ. ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਕਾਪੀ ਮੂਲ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਪੀ ਹੈ।

---

[9] ਐੱਮ. ਚੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਥੰਗਾਮੁਥੂ (2-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) (2010) 9 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 712
19 ਨੀਰਜ ਦੱਤਾ (ਸੁਪਰਾ)
ਸੁਰੇਂਦਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਅਲੀ ਮਤਵਾਲੀ ਮਿਰਜ਼ਾ 1935 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਪੀਸੀ 56
ਐਚ. ਸਿੱਦੀਕੀ ਬਨਾਮ ਏ. ਰਾਮਲਿੰਗਮ, (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) (2011) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 240
ਐਚ. ਸਿੱਦੀਕੀ ਬਨਾਮ ਏ. ਰਾਮਾਲਿੰਗਮ (2-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) (2011) 4 ਐਸਸੀਸੀ 240
ਨੀਰਜ ਦੱਤਾ (ਸੁਪਰਾ)
ਐਚ. ਸਿੱਦੀਕੀ (ਸੁਪਰਾ)

35. ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 (ਏ) ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਕੋਲ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਕਤ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

36. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੋਕ ਨਿਰੰਤਰ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

37. ਅਣ-ਸਟੈਂਪਡ/ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੁਪੁਡੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ., ਕੀ ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ

ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਅਤੇ 36 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆਃ

"12. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

13. ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਕਰਣ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ' ਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ।ਇਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਜੋ ਸਾਧਨ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਚਾਰਜਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਸਾਧਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਪੀ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। "ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (14) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੀਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਸਿਰਫ ਮੂਲ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਪੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

38. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰੀਓਮ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਮਾਲਵੀਆ ਵਿੱਚ ਜੁਡੂਪੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿਃ

."10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33,35 ਅਤੇ 2 (14) ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ

---

[10] (2007) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 514

ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਜਾਂ 35 ਲਿਖਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ।(14). ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

39. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

40. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ (ਉਪਰੋਕਤ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ' ਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਪਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ (ਉਪਰੋਕਤ) ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸੀ ਜੋ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਸੀ ਉਹ ਹੈ., 04.02.1988. ਇਹ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਅੰਤਰ

ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਵੀ ਸਹੀ ਹੋਵੇ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

41. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

42. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

43. ਇਸ ਤਤਕਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈਃ

43.1 ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਬਾਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਅਵਧੀ ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ.

43.2 ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

43.3 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤੀਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ.

44. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 19 ਵੇਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਸੂਟ ਨੰ. 16.12.2003 ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 46/ਏ/03 ਸਿਰਲੇਖ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮ੍ਰਿਣਾਲਿਨੀ ਦੇਵੀ ਪੋਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 30.11.2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੰ. 741/2004 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਜੇ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੌਥੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ 17.07.2001 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

45. ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਖ ਨੋਟਸ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate